

ΠΕΡΣΕΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΕΣ: ΔΥΟ ΚΟΣΜΟΙ ΣΥΓΚΡΟΥΟΝΤΑΙ (σελ. 57-59)

Το περσικό κράτος

- Οι **Πέρσες** ήταν ένας από τους ινδοευρωπαϊκούς λαούς. Η κοιτίδα τους ήταν η περιοχή μεταξύ της Μεσοποταμίας και της Ινδίας.
- Το περσικό κράτος ιδρύθηκε τον 6^ο αι. π.Χ. από τον **Κύρο** τον Α΄ και γρήγορα εξελίχθηκε σε μια **πολυεθνική αυτοκρατορία**, η οποία κατάκτησε όλους τους γύρω λαούς.
- Το περσικό κράτος ήταν διαιρεμένο σε διοικητικές περιφέρειες, τις **σατραπείες**.

Οι Έλληνες της Μικράς Ασίας – Η Ιωνική Επανάσταση

- Οι Έλληνες των παραλίων της Μικράς Ασίας είχαν αναπτύξει ένα σημαντικό πολιτισμό καθώς και έντονες εμπορικές δραστηριότητες.
- Τον 6^ο αι. π.Χ. οι Πέρσες τους υπέταξαν και τους έκαναν φόρου υποτελείς.
- Η περσική κατοχή και η βαριά φορολογία οδήγησαν τους Έλληνες σε οικονομικό μαρασμό και γι' αυτό το 499 π.Χ. όλες οι πόλεις της **Ιωνίας** οργάνωσαν **επανάσταση** κατά των Περσών. Ζήτησαν μάλιστα βοήθεια από τους Έλληνες της Ελλάδας και οι **Αθηναίοι** και οι **Ερετριείς** τους έστειλαν 25 πλοία.
- Η επανάσταση τελικά **απέτυχε**. Οι Πέρσες νίκησαν τους Έλληνες στη **ναυμαχία της Λάδης** το 494 π.Χ. και κατέστρεψαν ολοκληρωτικά τη **Μίλητο**, η οποία είχε πρωταγωνιστικό ρόλο στην επανάσταση.

Οι δύο πρώτες εκστρατείες των Περσών κατά της Ελλάδας

Η εκστρατεία του Μαρδόνιου (492 π.Χ.)

- Με **αφορμή** την Ιωνική επανάσταση και τη συμμετοχή της Ελλάδας σε αυτήν, οι Πέρσες οργάνωσαν εκστρατεία το 492 π.Χ. κατά της Ελλάδας με στρατηγό τον **Μαρδόνιο**.
- Αφού πέρασαν τον Ελλήσποντο και τη Θράκη, κατευθύνθηκαν προς τη Μακεδονία, αλλά μια μεγάλη θαλασσοταραχή στον **Άθω** κατέστρεψε ολοσχερώς τον περσικό στόλο και έτσι η εκστρατεία έληξε πρόωρα.

Η εκστρατεία του Δάτη και του Αρταφέρνη (490 π.Χ.) και η μάχη του Μαραθώνα

- Ο Πέρσης βασιλιάς **Δαρείος** δεν είχε ξεχάσει τη βοήθεια της Αθήνας και της Ερέτριας προς τους Ίωνες και ήθελε να τις τιμωρήσει. Γι' αυτό οργάνωσε το 490 π.Χ. μια νέα εκστρατεία με στρατηγούς τον **Δάτη** και τον **Αρταφέρνη**.
- Ο περσικός στρατός έφτασε στην Ερέτρια την οποία και κατέστρεψε. Στη συνέχεια στρατοπέδευσε στην περιοχή του **Μαραθώνα**.
- Οι Έλληνες, με στρατηγό τον Αθηναίο **Μιλτιάδη**, αποφάσισαν να αντιμετωπίσουν τους Πέρσες εκεί. Τον ελληνικό στρατό αποτελούσαν 10.000 Αθηναίοι και 1.000 Πλαταιείς.
- Ο Μιλτιάδης εφάρμοσε μια πανέξυπνη στρατηγική. Ενίσχυσε τα άκρα του ελληνικού στρατού και με αυτό τον τρόπο παρέσυρε τους Πέρσες στο κέντρο του ελληνικού στρατού και μετά **τους περικύκλωσε**.
- Όσοι Πέρσες δεν σκοτώθηκαν, υποχώρησαν πανικόβλητοι και έτσι αποδείχθηκε ότι δεν ήταν μια ανίκητη δύναμη, όπως πίστευαν οι Έλληνες μέχρι τότε.

- Επίσης, αποδείχθηκε ότι το στρατηγικό σχέδιο και η ευφυΐα παίζουν σημαντικότερο ρόλο από το πλήθος ενός στρατεύματος.

Η ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΣΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΣΗΣ (σελ. 60-62)

Η εκστρατεία του Ξέρξη – Η μάχη των Θερμοπυλών

- Ο γιος του Δαρείου, ο **Ξέρξης**, ήταν αποφασισμένος να πάρει εκδίκηση για την ήττα των Περσών στον Μαραθώνα. Οργάνωσε έτσι μια τεράστια στρατιωτική δύναμη με σκοπό την οριστική υποταγή των Ελλήνων.
- Οι Έλληνες πανικοβλήθηκαν όταν έμαθαν το μέγεθος της περσικής πολεμικής προετοιμασίας, αλλά αποφάσισαν να την αντιμετωπίσουν ενωμένοι.
- Ο Ξέρξης ξεκίνησε την εκστρατεία του το **480 π.Χ.** και υπέταξε χωρίς να βρει καμία αντίσταση όλη τη βόρεια Ελλάδα και τη Θεσσαλία.
- Οι Έλληνες, με αρχηγό τον βασιλιά των Σπαρτιατών **Λεωνίδα**, σταμάτησαν την πορεία των Περσών στο στενό των **Θερμοπυλών** και τους αντιμετώπισαν σε αυτό το σημείο.
- Οι Πέρσες δεν μπόρεσαν να κάμψουν την αντίσταση των Ελλήνων παρά μόνο όταν ένας Έλληνας, κάτοικος της περιοχής, ο **Εφιάλτης**, τους υπέδειξε ένα κρυφό μονοπάτι με το οποίο περικύκλωσαν τελικά τους Έλληνες.
- Ο Λεωνίδα παρέμεινε μαζί με **300 Σπαρτιάτες** και 700 Θεσπιείς στις Θερμοπύλες όπου αγωνίστηκαν μέχρι τέλους, αφήνοντας ένα μοναδικό παράδειγμα ηρωισμού και ανδρείας.

Η ναυμαχία της Σαλαμίνας

- Οι Πέρσες κατευθύνθηκαν ανενόχλητοι προς την Αθήνα την οποία και κατέλαβαν. Οι Αθηναίοι ωστόσο, ακολουθώντας το σχέδιο του στρατηγού **Θεμιστοκλή**, είχαν αδειάσει την πόλη.
- Ο ελληνικός στόλος μετά από πρόταση του Θεμιστοκλή παρατάχθηκε στα στενά της **Σαλαμίνας** με σκοπό να παρασυρθεί εκεί ο περσικός στόλος και να γίνει εκεί η οριστική αναμέτρηση.
- Τελικά οι δύο στόλοι συγκρούστηκαν τον Σεπτέμβριο του 480 π.Χ. στη Σαλαμίνα, όπου οι Πέρσες, αδυνατώντας να παρατάξουν και να απλώσουν τον μεγάλο και αργοκίνητο στόλο τους, υπέστησαν ολοκληρωτική συντριβή από τον πολύ λιγότερο αλλά πολύ πιο ευκίνητο ελληνικό στόλο.
- Το ευφυές σχέδιο του Θεμιστοκλή θριάμβευσε και οι Πέρσες αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν για τρίτη φορά ηττημένοι την Ελλάδα.

Η μάχη των Πλαταιών και η ναυμαχία της Μυκάλης

- Ο Ξέρξης άφησε στην Ελλάδα ένα μέρος του περσικού στρατού με στρατηγό τον **Μαρδόνιο**.
- Ο Μαρδόνιος το 479 π.Χ., αφού κατέκτησε πάλι την Αθήνα (άδεια και αυτή τη φορά), βάδισε προς τις **Πλαταιές**.
- Εκεί αντιμετώπισε τους Έλληνες, οι οποίοι με αρχηγό τον Σπαρτιάτη **Παυσανία** πέτυχαν λαμπρή νίκη.
- Την ίδια μέρα λέγεται ότι ο **Λεωτυχίδης** κατέστρεψε και τα τελευταία απομεινάρια του περσικού στόλου στα ανοικτά της **Μυκάλης** (κοντά στη Σάμο), καθώς αυτά επέστρεφαν στην Περσία.

Οι συνέπειες των Περσικών Πολέμων

- Η **επεκτατική πολιτική** των Περσών προς την Ελλάδα και γενικά τη Δύση **ματαιώθηκε**.
- Πολλές **ελληνικές πόλεις** της Μικράς Ασίας **απελευθερώθηκαν**.
- Οι νίκες τόνωσαν την **αυτοπεποίθηση** των Ελλήνων, οι οποίοι προχώρησαν σε μια εποχή ασύγκριτης **προόδου**.